

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФОРУМ ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ (ФГУ) ЗА 2021 година

Уважаеми членове, колеги и приятели,

През отчетната 2021, въпреки продължаващата пандемична обстановка ние в екипа на ФГУ впрегнахме сили и енергия, за да изпълним поставените си цели. Бяхме доста по-реалистични в планирането и гъвкави в изпълнението на нашия годишен план. Тези два принципа - реалистичност и гъвкавост, ни дадоха възможност не само да осъществим всички планирани дейности, но и да поемем и изпълним и множество допълнителни задачи, свързани с нашата мисия.

Като цяло, екипът на Форум Гражданско Участие работи основно в насоките и дейностите, определени и съгласувани с Управителния съвет и членовете, а именно:

1. Развитие на позитивен публичен образ на гражданските организации

На база на социологически проучвания, комуникацията на ФГУ с членове и с партньорски организации, и на наблюденията ни върху индивидуалната и публичната реакция към предизвикателствата на епидемията през 2020 г. установихме, че е налице промяна в обществените възприятия по отношение на гражданските организации – доверието към НПО отбеляза ръст, повишиха се и нивата на доброволчество и дарителство. Както показва социологическото изследване, извършено от Алфа Рисърч по поръчка на ФГУ във връзка с провеждане на националната оценка на Индекса на гражданското участие, в края на 2021 г. отново се регистрира обратна тенденция, характеризираща се с нарастващо недоверие не само към НПО, но и към институциите, дори към традиционно стабилната в това отношение Българска православна църква.

Въпреки очевидната умора сред гражданите – от живота в епидемична ситуация, нестабилната политическа обстановка и нарастващите икономически трудности, включително като част от дейността на водената от ФГУ коалиция за разширяване на гражданското пространство, положихме усилия за това да поддържаме активното присъствие на гражданските организации в публичния живот и медиите и през този период. Продължихме да популяризираме създадения през 2020 г. документален филм „Ново начало – себе си в другия“, с който представяме пет разказа за работата на пет граждански организации в условията на породената от COVID-19 здравно-социална криза през 2020 г. Филмът беше повторно излъчен в национален ефир по БНТ 3 през април 2021 г., като същевременно с помощта на местни организации и партньори на ФГУ проведохме допълнителни прожекции с дискусии в Кърджали и Монтана, както и няколко беседи с ученици от две столични училища – 164 училище „Мигел де Сервантес“ (Испанската гимназия) и Национален учебен комплекс по култура. Събитията в Монтана и Кърджали

получиха отзвук в местни медии, а отразяването им в НПО портал спомогна за достигането и на други граждански организации.

Липсата на адекватна информационна кампания и на действия от страна на българската държава за въвличане на гражданите в процеса, наречен Конференция за бъдещето на Европа, през 2021 г. беше друг основен повод, който предостави възможност за среща с обществеността, с което практически демонстрирахме ползите и една от основните функции на НПО – да бъдат медиатор между гражданите и институциите. Предприехме он- и офлайн пътувания из страната под мотото „Каравана на участието“, отново с партньорството на местни организации членове на ФГУ, като по този начин запознахме десетки хора за смисъла от инициативата и събрахме техните коментари и препоръки за развитието на Европейския съюз, които ще представим и отнесем към европейските институции в обобщен вид през официалната платформа на Конференцията и чрез така наречения граждански конвент, в който ФГУ е представена чрез европейските ни партньори от ECAS.

2. Участие на ФГУ в консултативни органи на национално ниво

2.1. През изминалата 2021 година изтече мандатът на 44-то Народно събрание и, съответно - на **Обществения съвет към КВНОЖГ**, където ФГУ беше член и председател. По този повод подготвихме преглед на 4-годишната му дейност, в който отчетохме голямото количество усилия и време, посветени на набелязаните от всички членове приоритети, и не особено удовлетворителните резултати. Въпреки активността на някои от организациите, членове на Съвета, други оставаха пасивни, а самата Комисия на практика почти с нищо не подпомогна усилията ни за промяна. Ето някои от задачите, които не получиха решение:

- Независимо от последователните усилия на Обществения съвет и широкото обществено съгласие за важността и необходимостта от **закон за доброволчеството**, и 44-тото Народно събрание не успя да намери политическа воля, за да го приеме;
- Повече от година след проведените избори за членове на Съвета за развитие на гражданското общество, в края на мандата на 44-то Народно събрание и на правителството, **работата на СРГО още не бе официално стартирана от неговия председател**. Освен това, в **Бюджет 2021 не бяха предвидени средства**, определени за фонд за подкрепа на граждански инициативи;
- Въпреки усилията и кампанията за **промяна в ЗЮЛНЦ, позволяваща онлайн провеждане на ОС на ЮЛНЦ**, и към края на 2021 тази промяна в ЗЮЛНЦ не е приета и огромна част от българските граждански организации са в невъзможност да проведат годишните си Общи събрания в условията на пандемия;
- На изпратените от ФГУ и Обществения съвет писма до заместник министър-председателя Томислав Дончев и министъра на финансите, касаещи разпределянето, прозрачността и отчетността на средства от **Държавния бюджет** в подкрепа на граждански организации, до края на мандата на НС и на правителството Общественият съвет не получи отговор;

И все пак можем да отчетем някои положителни резултати:

- С цел прозрачност на работата ни и информираност на обществеността, успяхме да се преборим за **създаването на отделна секция на Обществения съвет на сайта на НС;**
- Вследствие на действията на членове на Съвета и становища от граждански организации от цялата страна **новият Закон за социалните услуги е действащ закон**, като влизането му в сила не беше отложено повторно;
- В резултат на работата на Обществения съвет и на множеството критични реакции, въпреки намеренията на председателя на Комисията, **законопроектът на ВМРО за изменение на ЗЮЛНЦ**, застрашаващ независимостта и имиджа на гражданските организации, **не бе придвижен за разглеждане;**
- Благодарение на последователната работа на членовете и създадената работна група към Съвета, в края на мандата на 44то НС, бе приет **Закон за българския жестов език;**
- Чрез организиране на работни срещи и дискусии с представители на министерството на правосъдието и на Агенцията по вписванията в парламента успяхме да обсъдим и **допринесохме за „изчистването“ на трудностите, породени от прехвърлянето на регистрацията на ЮЛНЦ в Търговския регистър.**

Именно поради не особено ефективната работа на Комисията за взаимодействие с гражданските организации и жалбите на граждани, още в следващото 45-то Народно Събрание нейното съществуване беше поставено под въпрос. Ние от ФГУ заедно с други колеги и някои членове на парламента успяхме да убедим законодателите, че все пак тази комисия е необходима, както и съставянето на Обществен съвет към нея. Тогава в Правилника за работа на НС се включи Комисия за пряко участие на гражданите в управлението, а понастоящем, в рамките на 46-то НС, тече процедура за избор на членове на Обществения съвет към нея.

2.2. Съвет за развитие на гражданското общество

През изтеклата година СРГО така и не започна своята работа, въпреки множеството писма, становища и действия, които бяха предприети. Този факт не позволи на нашите членове в него да започнат да отстояват интересите и приоритетите на работа на гражданските организации, да се борят за повече гражданско пространство и да подпомогнат стартирането на процедури за финансова подкрепа за ЮЛНЦ от държавния бюджет. През май 2021 г. мрежата ФГУ, която макар и все още само на хартия бе представена в Съвета чрез своя член Български център за нестопанско право. В тази връзка подкрепихме изработването и публикувахме отворено писмо до президента Румен Радев и министър-председателя на РБ в служебното правителство – Стефан Янев, от името на 14-те организации, избрани за членове на Съвета за развитие на гражданското общество, с което се включихме в призива за възможно най-бързото конституиране на Съвета. ФГУ публикува информация за развитието на процеса в своите комуникационни канали, а членове на сдружението и на УС имаха и медийни участия, в които дискутираха и този проблем.

2.3. Партньорство за открито управление

И през изминалата 2022 година екипът и членове на ФГУ полагаха усилия в национален и международен план България да бъде работещ, реален член на Инициативата. След

множество срещи и разговори с АМС и екипа на Инициативата, в крайна сметка беше прието ПМС за координация на участието на Република България в глобалната инициатива „Партньорство за открито управление“. С голямо закъснение се стартира процедурата за събиране на предложения за включване в Национален план. Част от нашите предложения бяха приети, за приемането на други в плана ще работим и през 2022 година, когато ще се сформира Съветът (механизъм за координация на участието на страната ни в глобалната инициатива).

3. „Входове за граждани“

3.1. Подобряване на механизмите за обществени консултации в българските общини

И през тази година ФГУ активно работи за подобряване на механизмите за гражданско участие на местно ниво. В рамките на един от проектите, „Вход за граждани - ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините“, изпълняван в партньорство с БЦНП и с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП, продължаваме да работим заедно с наши членове и партньори в 7 български общини.

Това са: сдружение „Нов път – Хайредин“, Център по правата на човека „Васил Левски“ – Карлово, сдружение „Инициатива за развитие – Кърджали решава“, сдружение „Граждански инициативи – Ловеч“, сдружение „Закрилници“ – Монтана, Платформа АГОРА и Клуб на нестопанските организации – Търговище, съответно в общините Враца, Карлово, Кърджали, Ловеч, Монтана, Столична община и Търговище.

През този период голяма част от работата ни беше свързана със Столична община, която се включи малко по-късно в изпълнението на дейностите. Тук работихме с ОП „Софияплан“ и НАГ, като усилията ни бяха фокусирани върху осигуряване на широк консултативен процес за разработването на Програма за София (ПИРО за Столична община). След като проведохме обучение за екипа на „Софияплан“, заедно с тях разработихме план за действие, който включваше над 20 фокус - групи, срещи с експерти, както и две обществени обсъждания на Програмата. Нашият екип модерираше част от срещите и обществените обсъждания, а останалите бяха водени от експертите на Софияплан, обучени от нас в началото на годината. Всичко това доведе до един наистина обхванат процес на обществена консултация по този важен стратегически документ за периода 2021 - 2027, в който бяха включени огромен брой граждани, експерти, заинтересовани страни. Програмата беше приета от Столичния общински съвет през ноември, 2021 година. Предстои заедно с ОП „Софияплан“ и с местните ни партньори, Платформа АГОРА, да проведем информационна и медийна кампания, касаеща изпълнението на Програмата.

Обществени обсъждания бяха проведени и в общините Търговище, Карлово и Кърджали. Екипът на ФГУ съдейства за цялостната координация и добрата комуникация между отделните страни чрез разговори, работни срещи и инструктажи. Освен това, членове на екипа на ФГУ модерираха обсъжданията. Обществени обсъждания в общините Карлово

и Търговище бяха за запознаване на гражданите с проектите за Наредба за провеждане на обществени консултации и набиране на предложения и коментари. Обсъждането в Карлово се проведе през юни, 2021, присъствено. Като повод беше използвано и създаването се напрежение около изпълнението на голям инфраструктурен проект, който не е бил предварително обсъден с местната общност. С това аргументацията за приемането на Наредба за провеждане на обществени консултации беше още по-актуална и убедителна. Присъстваха около 30 представители на местната общност, сред които активни граждани и членове на общинския съвет - Карлово. Обсъждането на проекта за наредба в Търговище беше организирано онлайн. В него се включиха над 20 представители на местната общност, на общинската администрация и медии. И на двете обсъждания бе направен детайлен преглед на предложението за Наредба и се събраха препоръки и коментари, целящи нейната по-голяма ефективност и яснота.

На 28.05.2021 г. партньорите в Кърджали организираха обществено обсъждане, което имаше за цел организаторите от сдружение „Инициатива за развитие Кърджали решава“ и общинската администрация да приложат на практика усвоените по време на обучението умения. Дневният ред включваше и представяне на платформата Консул и нейните възможности пред широк кръг граждани. Втората част на събитието се фокусира върху обсъждане на конкретна тема в сферата на образованието, като местният екип приложи придобитите от ФГУ умения за организиране и водене на дискусии. Участваха общо 45 души от местната общност. Събитието приключи с анкета, в която участниците дадоха своето мнение и предложения за теми, които да бъдат поставени на обществена дискусия, включително и в платформата Консул („Кърджали за теб“). Второ обществено обсъждане в Кърджали се състоя на 08.09.2021 година, присъствено. Темата на дискусията беше проектът „Вход за граждани“ и неговите резултати, свързани с гражданското участие, а именно - внедряването на платформата Консул - „Кърджали за теб“ и приемането на Наредба за обществените консултации. Присъстваха 25 участници, в това число председателят и членове на общинския съвет, секретарят на общината, граждани и медии. Като цяло, участниците оцениха високо идеята Община Кърджали да има Наредба за обществени консултации и изказаха препоръки по отношение на активното ѝ прилагане и стартиране на консултативни процеси през платформата „Кърджали за теб“.

Съвместно с партньорите ни БЦНП изработихме анализ относно покриването на стандартите за провеждане на обществени консултации, както и от гледна точка на надграждането с елементи относно онлайн консултациите и онлайн обществените обсъждания. По някои от дискуссионните въпроси бяха отправени препоръки към общини да ги подложат на обсъждане с гражданите, а не да вземат предварително решение. В резултат на предварителните обсъждания и подготовка представителите на общините успешно проведоха обществените обсъждания върху проектите на наредби.

През 2021 г., във връзка с подобряване на обществените консултации и внедряване на платформата Consul, общинските администрации на Кърджали и Търговище закупили необходимото съвършно оборудване. С подкрепа от страна на екипа на ФГУ бе инсталиран и настроен необходимият софтуер. Установи се, че за пълноценната употреба на платформата като цяло не е наличен персонал с необходимата квалификация. Бяха създадени екипи в администрациите, които да работят по информационната и технологична поддръжка на платформата. Въпреки декларирания интерес от тяхна страна, в организационен план дейностите се придвижваха изключително трудно. Съвместно с местните координатори бяха проведени редица срещи с ръководствата и служителите на общините. От средата на годината започна тестовата употреба на "Кърджали за теб" (<https://zateb.kardjali.bg/>) и "Търговище решава"

(<https://reshavam.targovishte.bg/>), по време на която възникнаха значително количество въпроси и се работи по отстраняването на проблеми. За да бъде максимално полезен на общините екипът на ФГУ поддържаше комуникация с Consul Democracy Foundation, която координира усилията за развитие на платформата в световен мащаб, както и с представители на институции от други страни, които използват или развиват платформата. Тъй като платформата все още остава изключително слабо документирана, единственият начин за запознаване с новите функции и решаване на проблемите, които не са рядкост при постоянно развиващия се софтуер, е използването на няколкото комуникационни канала за взаимопомощ на международната общност. За съжаление общинските служители не проявяват никакъв интерес да използват тези канали или да участват в тази общност, което налага опосредстване на връзката от екипа на ФГУ.

Функционалността на Consul продължи да се развива интензивно през годината, като излязоха две нови версии и няколко подобрения на софтуера. По заявка на ООН бе имплементирана функционалност за поддържане и свързването ѝ с целите за устойчиво развитие.

Във връзка с въвеждането на нови функции и оптимизиране на Consul, се наложи регулярно да се извършва значително количество работа по подобряване и обогатяване на превода на платформата на български език.

На срещи с представители на институции от други страни бе представяна работата по Consul в България.

Разочарование се оказа работата ни с община Враца, където, въпреки усилията на ФГУ и на местните ни партньори, общината не прояви никаква инициатива и желание да подобри механизмите си за взаимодействие с гражданите.

3.2. Граждански мониторинг върху местното самоуправление

През изминалата година Форум Гражданско Участие, съвместно с два от членовете си – **сдружение „Европейски пространства 21 – Русе“** и **Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива – Бургас**, работи по проект „Граждански мониторинг за прозрачно управление“, подкрепен от Фондация „Америка за България“. В началото на проекта бе проведена оценка на Индекса на гражданското участие в общините Русе и Бургас, където впоследствие бяха създадени **граждански екипи за наблюдение (ГЕН)**, които следят работата на местните власти по теми като непрозрачно управление, злоупотреби и корупционни практики, провеждане на обществени поръчки, липса на адекватно и ефективно взаимодействие с гражданите и т.н. Екипите привлякоха към дейността си активни местни граждани и освен, че наблюдават действията на местните власти, се включват в граждански дейности, като нередко и сами ги предизвикват. За дейността си изготвят ежемесечни доклади, а финални такива ще бъдат представени в началото на 2022 г. и ще бъдат проведени обществени обсъждания за този начин на действие и резултатите от него. Разработеният модел, след тестването му в двете общини, ще бъде мултиплициран и в други общини по заявка на нашите членове.

В резултат от дейностите на ФГУ и наши членове и партньори в страната, през 2021 година Наредби за

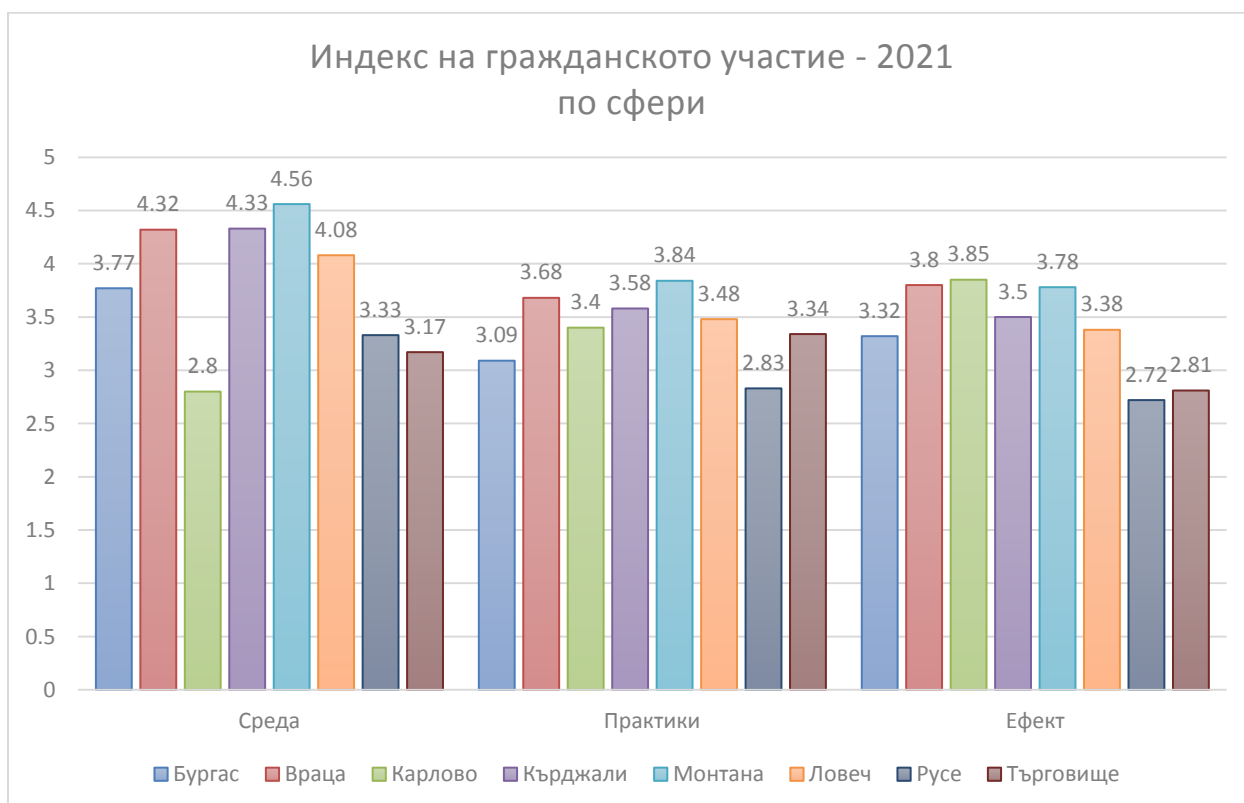

обществени консултации бяха приети в три общини - Карлово, Търговище и Кърджали, предстои и приемане на наредба в Бургас.

4. Индекс на гражданското участие

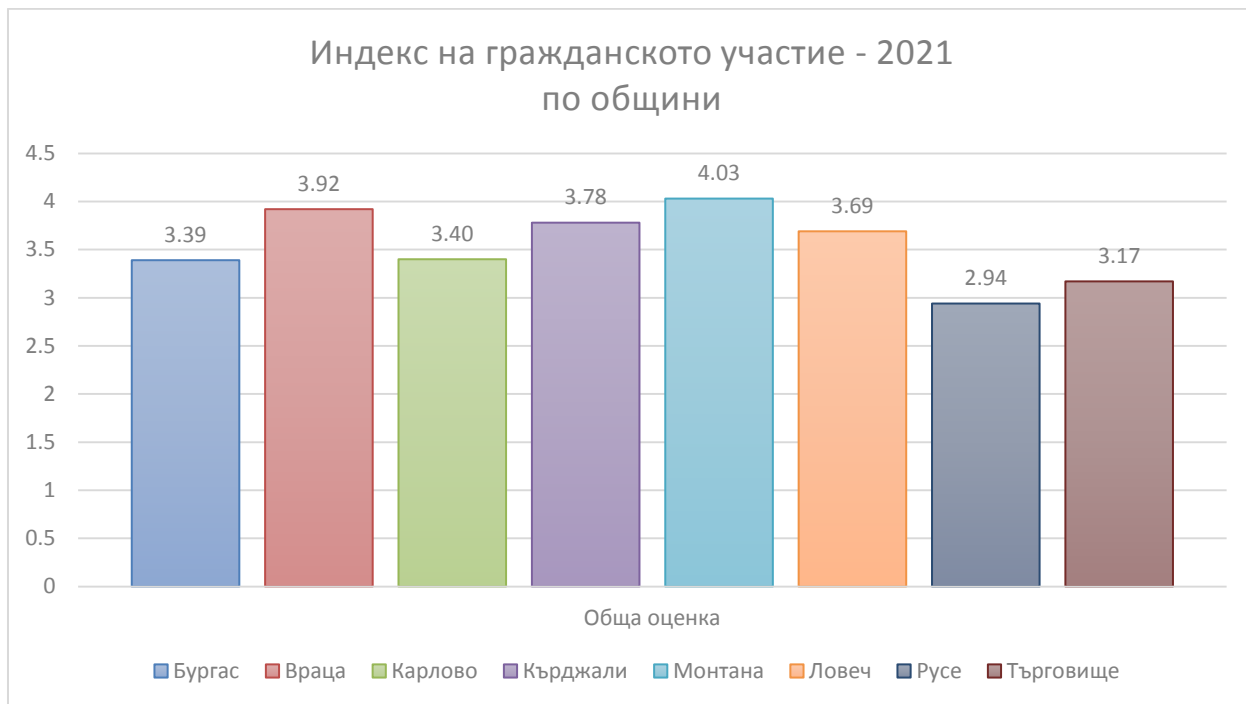
4.1. Оценки на индекса на гражданско участие в общините

През 2021 г. бяха проведени оценки на Индекса на гражданското участие в 8 общини: Русе, Бургас, Ловеч, Търговище, Кърджали, Карлово, Враца и Монтана. Поради променящата се обстановка в страната, част от срещите - фокус-групи се проведе на живо, друга част - онлайн. Екипът на ФГУ адаптира методологията и проведе обучения - инструктажи на местните ни партньори с цел запознаване със спецификите на Индекса на гражданското участие - подбор на участниците, инструкции за обработка на данните и изготвяне на докладите, както и за популяризирането на резултатите. При подготовката за провеждане на срещите, както и при окончателното оформяне на докладите местните координатори бяха отново подкрепени от екипа на ФГУ с препоръки и напътствия. Поканени за участие бяха представители на общините, както и местните партньори и експерти. След извършване на оценките, местните партньори обобщиха резултатите и съставиха доклади с препоръки за подобряване, които може да се видят на [сайта на Индекса](#).

Като цяло, оценките са по-високи що се отнася до нормативна уредба - съществуващите изисквания на законодателството и местните наредби обуславят този факт. По-ниско се оценява тяхното прилагане на практика - както от страна на общинските администрации, така и от самите граждани. Ниската гражданска активност е аргументирана и от неубедителното въздействие на гражданите върху крайния резултат - вземаните решения.

При всички положения се вижда общо повишение - както в институционалната среда, така и в проявенията на активност от страна на гражданите, което, макар и слабо, може да бъде повод за оптимизъм.

Обобщените оценки показват, че българските общини все още са в състояние на развиващо се гражданско участие и както пред администрациите, така и пред гражданските организации стоят сериозни предизвикателства за повишаване качеството на диалога и ефекта от участието. Най-общо, препоръките са следните:

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ИНСТИТУЦИИТЕ НА ОБЩИНСКО НИВО:

- Въвеждане на нови, включително, дигитални инструменти в работата на общинските администрации;
- Организиране на съпътстващи информационни и обучителни кампании, насърчаващи прилагането им;
- Създаване на стимули/ стандарти/ изисквания към служителите в администрацията за повишаване качеството на работа с гражданите.
- Приемане и прилагане на наредби за провеждане на ефективни обществени консултации на местно ниво.
- Инициране на консултации по теми, които биха заинтересували граждани и граждански групи/ организации: Граждански бюджет, разпределение на фондове за инициативи, стратегии и програми от висока обществена важност;
- Изработване на разбираеми и достъпни информационни материали и информация за медиите с цел достигане до максимален кръг граждани.

4.2. Национален индекс на гражданското участие

В периода септември - ноември 2021 проведехме и Индекса на гражданското участие на национално ниво, който изследва и представя състоянието в страната и отправя

препоръки за подобряване на средата, практиките и ефекта. Това изследване обхваща последните три години (2019-2021 включително). То се състоеше от правен анализ на законодателната среда, социологическо представително проучване, анкетно проучване сред представители на граждански организации и институции и експертна фокус-група.

Анализът показва, че изследваният период (2019-2021) може да се раздели на три времеви отрязъка. Първият се характеризира със „затваряне“ на институциите към използването на всякакви инструменти за взаимодействие, особено на национално ниво. Тенденцията, започнала още в предходните години, довежда до почти пълна липса на чуваемост, както от страна на парламента, така и на изпълнителната власт. Дори достъпът на медиите до народните представители е силно ограничен. Гражданските инициативи, изискващи много време и усилия, в голямата си част остават без резултат.

Извънредната обстановка, предизвикана от разпространението на коронавируса, успява да отключи много ценности и добродетели на участието (дарителство, доброволчество) и да доведе до мобилизация на обществото в почти всички негови групи. Този втори подпериод е белязан от значителен ръст в общественото доверие към гражданските организации и повишено ниво на солидарност, чиято устойчивост, обаче, се оказва краткотрайна.

Насищането на последните петнайсет месеца с протести и постоянните избори, в които се намирахме от пролетта до края на 2021 г., дават контекста на последния, трети времеви отрязък, който води постепенно към капсулиране на по-голяма част от гражданите и фокусиране повече към личните им проблеми. От друга страна, именно в този период, след старта на работа на служебните кабинети, се наблюдава по-голяма отзивчивост и желание за диалог от страна на институциите.

Основните препоръки от оценката на Индекса на гражданското участие 2021 са свързани със създаване на гаранции за ефективно провеждане на обществените консултации и инициативите на гражданско участие като цяло и прилагане на резултатите от тях. Трябва да се търсят и подходи за обезпечаване на административен и финансов ресурс за провеждане на обществени консултации, в т.ч. и за предоставяне на необходимата за гражданите информация, така че те да участват подготвени и мотивирани в процесите на вземане на решения, които ги засягат.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ИНСТИТУЦИИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО:

- Стартиране на работата на Съвета за развитие на гражданското общество и разработване на Стратегия за подкрепа на гражданското общество.
- Приемане и стартиране изпълнението на Национален план за действие по инициативата „Партньорство за открито управление“, в който са включени мерки за подобряване на средата за гражданско участие и граждански организации.
- Разработване, обществено консултиране и приемане на Закон за доброволчеството.
- Разработване, обществено консултиране и приемане на промени в Закона за прякото гражданско участие в държавната власт и в местното самоуправление.
- Подобряване на достъпа на правителствения сайт за обществени консултации – strategy.bg, включително подобряване на процеса на подготовка на материали, които правят обществената консултация достъпна до гражданите.
- Подобряване на достъпа до работата на НС, чрез сформиране на Парламентарна комисия за работа с гражданите и гражданските организации и работещ

Обществен съвет към нея и чрез създаване на специална секция за граждани на сайта на Парламента.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ГРАЖДАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ - НА МЕСТНО И НА НАЦИОНАЛНО НИВО:

- Да се мобилизират гражданските организации, използвайки съществуващите и създавайки нови мрежи и коалиции, за предприемане на проактивни действия в защита на демократични ценности и постигане на значими обществени цели.
- Да се използва и мобилизира генерираната в периода гражданска енергия за участие през всички форми - традиционни и нови, за организиране на инициативи в защита на общи значими и видими обществени каузи.
- Да се организират широки информационни и медийни кампании, свързани с ползата и видовете инструменти за гражданско участие, като се показват положителните примери и работещи модели.
- Да се провеждат непрекъснати допитвания до граждани по отношение ползването на различни инструменти и методи за гражданско участие, включително и организиране на дискусии как и какви нови методи да бъдат развити и предлагани на институциите.

4.3. Награди за гражданско участие

През 2021, за трети път от основаването на наградата през 2015 година, обявихме Наградите за гражданско участие на Форум Гражданско Участие. Те се връчват на граждани, организации, медии и институции за принос в активизирането на гражданското участие и в прилагането на нови подходи и инструменти за взаимодействие. Носителите на тазгодишните призове бяха обявени по време на Национална среща и Биенале на гражданското участие 2021', организирана от ФГУ. Ето кои личности, организации и общини отличи ФГУ за техните усилия в тази посока:

- **Награда за модерно развиващо се гражданско участие** - за общините Кърджали и Търговище, заедно с активните местни организации, сдружение „Кърджали решава“ и клуб на НСО - Търговище. Наградите се връчват за адаптиране и внедряване на модерен онлайн инструмент за обществени консултации, плод на най-големия проект за цифрова демокрация в света - платформата с отворен код Consul. Чрез нея е създадена възможност за улеснен диалог с гражданите, те могат участват в предлагане и обсъждане на теми и решения от значимост за местното развитие в реално време. Платформата се използва в повече от 130 публични власти в 35 страни, а резултатите от обсъжданията в нея се вземат предвид при вземането на решения.
- **Награди за взаимодействие в извънредното положение** - за общините Ловеч и Монтана и местните организации - сдружение „Граждански инициативи - гр. Ловеч“ и сдружение „Закрилници“, Монтана. Благодарение инициативата на двете организации и на доброто им взаимодействие с общините, бяха разработени и приети правилници и наредби, регламентиращи информирането на гражданите,

координацията между институциите, работата с доброволци и реструктурирането на социалните дейности във време на криза.

- **Наградата за най-широко отворен процес на разработване на ПИРО 2021 - 2027** беше връчена на екипа на ОП Софияплан и главния архитект на Столична Община. Възложена на ОП Софияплан от Главния архитект на Столична община, „Програма за София“ бе разработена посредством широка палитра от инструменти за гражданско участие, в координация и взаимодействие с граждани, бизнес, организации, академични среди и администрация. В отделните етапи от създаването на Програмата бяха въвлечени над 150 експерти и заинтересовани страни от най-разнообразни сфери. Проведени са огромен брой срещи с граждани, специалисти, представители на организации и други общини. Стратегическият документ беше финализиран и приет от СОС след 2 широки обществени обсъждания.
- **Наградата „Зорко око“** бе връчена на Цвета Ненова от сдружение „Европейски пространства“ - Русе и Даниела Божинова от Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива - Бургас. Техният принос бе в създаването и работата на Граждански екипи за наблюдение в двете общини - Русе и Бургас, които следят и информират обществеността за законосъобразността на решенията и действията на общинските съвети и администрация.
- Район Панчарево получава **Наградата за районна администрация, ориентирана към гражданите**. Наградата се връчва за надграждане на уменията на екипа и кметовете на населените места и провеждане на структурирани обществени обсъждания в няколко от селата в района: Бистрица, Герман, Казичене, Лозен и Панчарево. А кметството на село Герман получи и специална Награда за дигитално гражданско участие за смелостта им да започнат да провеждат преди всички обществени обсъждания в онлайн среда. Повече за инициативите в района тук.
- **Награда за най-мощно гражданско участие** получи Българският червен кръст. Тази стогодишна организация полага постоянни усилия, за да подпомогне хора в беда, нуждаещи се, бедстващи. Техните доброволци са пример за всеотдайност и гражданска активност в махали, села, в малки и големи градове. Особено във времето на пандемичната криза и социална изолация, те проявиха огромна храброст и показаха как трябва да се работи - с мисъл за другия, с желание да помогнеш, с добра структура и желязна организация.
- **С награда „Граждански остен“** бе отличен Вълко Станев от Център за правата на човека „Васил Левски“ - Карлово. Наградата е за неговия принос за внасяне и приемане на Наредба за провеждане на обществени консултации от Общински съвет - Карлово.
- **Наградата „Граждански глашатай“** получи НПО порталът и неговата кореспондентска мрежа. Това е оценка за последователните усилия, които полагат, за да разказват добрите истории на гражданските организации от села и градове от цялата страна. Техните разкази са естествената връзка между организациите и хората; те размиват, разплакват, вдъхновяват.
- Една специална награда - **За ефирен граждански глас**, отнесе Силвия Великова от Българското национално радио. Оценката ѝ бе дадена за отстояване на гражданска позиция, за търсене и представяне на обективни факти и информация на българските слушатели от цялата страна, за даване на трибуна на граждански инициативи и активисти. Освен това, ФГУ оценява високо множеството ѝ радио-

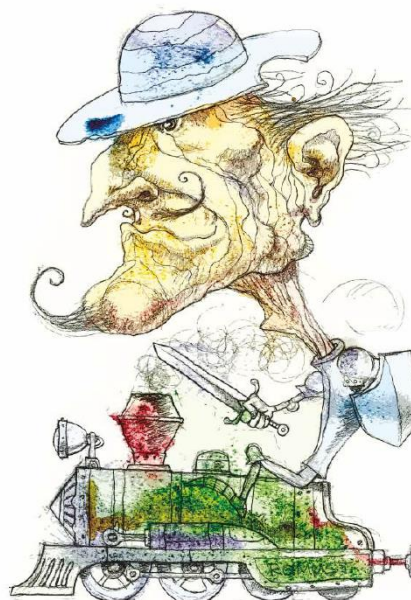
репортажи и разследвания в сферата на съдебната система, борбата ѝ с фалшивите новини и представянето на различни гледни точки по важни за обществото теми.

- Сезгин Бекир получи **Награда за цялостен принос към гражданското участие**. Като дългогодишен секретар на община Кърджали и член на УС на Националната асоциация на секретарите на общини в РБ, той работи последователно за подобряване на административните услуги за граждани, за създаване и въвеждане на системи за управление и оценка в общините. Като член на работната група на сдружение „Болкан Асист“, той участва в разписване на основната концепция и проект на закон за прякото участие на гражданите в управлението. Понастоящем, като активен гражданин и общински съветник, допринесе за приемането на Наредба за обществените консултации в община Кърджали.
- И още едно признание **за цялостен принос към гражданското участие** бе връчено на Българския център за нестопанско право, които вече двадесет години неуморно консултират, насочват и подпомагат гражданските организации в България - как да се регистрират и пререгистрират, как да изпълняват законовите изисквания, как да разработват и адресират становища и позиции и да търсят правата си. Експертите на БЦНП организират застъпнически и информационни кампании, обучения, срещи и изследвания, за да подкрепят правото на гражданите да се сдружават и работят заедно за постигане на общи цели и каузи.

Наградата е изработена от художника Здравко Денев по задание на ФГУ и представлява стилизирано изображение на Дон Кихот, възседнал вместо кон, влак, символизиращ усилията на хората и напредъка на гражданското участие.

5. Развитие на мрежата, повишаване на капацитета и мотивацията на членовете

Продължаващите ограничения и постоянно променящата се епидемична обстановка отново беше основна пречка пред регулярните срещи на място с членовете на ФГУ, както и причина за дистанционното провеждане на едно типично събитие за мрежуване каквото е Биеналето на гражданското участие. Въпреки това, с организирането на събитията „Каравана на участието“ и работата по проектите „Вход за граждани“ и „Граждански мониторинг за прозрачно управление“ ни позволиха да взаимодействаме пряко и „на терен“ с част от членските организации и да привлечем нови съмишленици. Проведеното през есента на 2021 г. Общо събрание също беше възможност за дискусия, броят на участниците в която обаче също бе сравнително ограничен с оглед на обстановката.

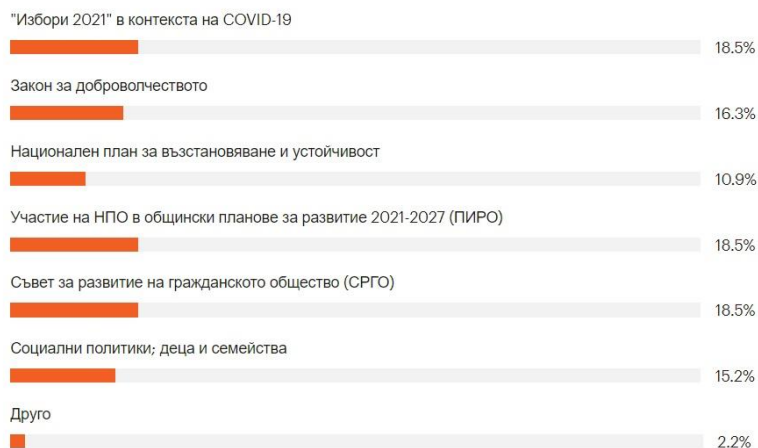

Награда за гражданско участие
2021

ФОРУМ

В самото начало на 2021 г. разпратихме **анкета**, с която поканихме членовете на ФГУ **да се включат в процеса по развиване работата на мрежата и идентифициране на каузите и приоритетите**, към които ФГУ да насочи усилията си. На нея отговориха 27 души от 146-те, до които беше изпратена. Най-често отбелязваните инициативи, в които членовете на ФГУ биха участвали, са: Подобряване на взаимодействието между НПО и общински власти, насърчаване на гражданското участие на местно ниво; Съвместни проекти, кампании и инициативи; Обмяна на опит. Основните теми, посочени от отговорилите като приоритетни пред мрежата, са илюстрирани в графиката:

“Кои сред изброените теми/каузи бихте подкрепили или смятате за приоритетни?”

През март 2021 г. проведохме онлайн среща с членове, която озаглавихме „Дигитално ФГУ кафене“. Целта на срещата беше да обсъдим получените от анкетата резултати и да доразвием насоките, които да послужат за основа в бъдещото стратегическо планиране на дългосрочната дейност на ФГУ.

В рамките на 2021 г. бяха изготвени и разпратени **четири броя на бюлетина на ФГУ**, в които разказахме за напредъка по отделните проекти, за резултатите от срещата „на кафе“, обявихме **новата ни поредица видеа „Входове за граждани“**, която представя три примера и инструмента за гражданско участие, споделихме за минали и предстоящи прожекции/излъчвания на „Ново начало – себе си в другия“ и т.н.

Взаимодействието с членовете на ФГУ и тази година бе активно по отношение **изготвяне и съгласуване на становища и позиции** по специфични теми и „хоризонтални“ за сектора въпроси: отново във връзка с процедурата по формиране на СРГО, по повод разработваната нова Стратегия за електронно управление, относно (не)участието на страната ни в глобалната инициатива Партньорство за открито управление и др. Разпространявахме информация от и за членовете относно конкурси, обучителни програми и събития, **включихме специален обучителен модул за значението на Закона за мерките срещу изпирането на пари в рамките на Националната среща през ноември**, който беше разработен и проведен от екипа на нашите членове БЦНП. Активизирахме членове и партньори и при провеждане оценката на Индекса на гражданското участие на местно и национално ниво, а също и с **третото поред Биенале на гражданското участие**,

по време на което връчихме и наградите на ФГУ. Последното беше повод за немалко публикации в онлайн медии и социални мрежи, от една страна, и едновременно доказателство за постижения и средство за мотивация.

През 2021 г. проведохме **едно Общо събрание, 2 заседания на УС**, които бяха проведени в онлайн среда, и **приехме 1 нова организация за редовен член на мрежата**.

И през тази година ФГУ, както и партньорите ни в отделните проекти, работи активно с медиите: наши **мнения, позиции и инициативи бяха отразени** в медии като БНР и регионалните станции БНР – Благоевград, Шумен, Видин, както и по Дарик радио и БНТ, национални и местни информационни сайтове - в Кърджали, Търговище, Ловеч, Карлово, Русе и Бургас. Привлякохме журналиста Силвия Великова за участник в Биеналето, както и във фокус-групата за оценка на националния Индекс, с което допълнително привлякохме медийно внимание.